

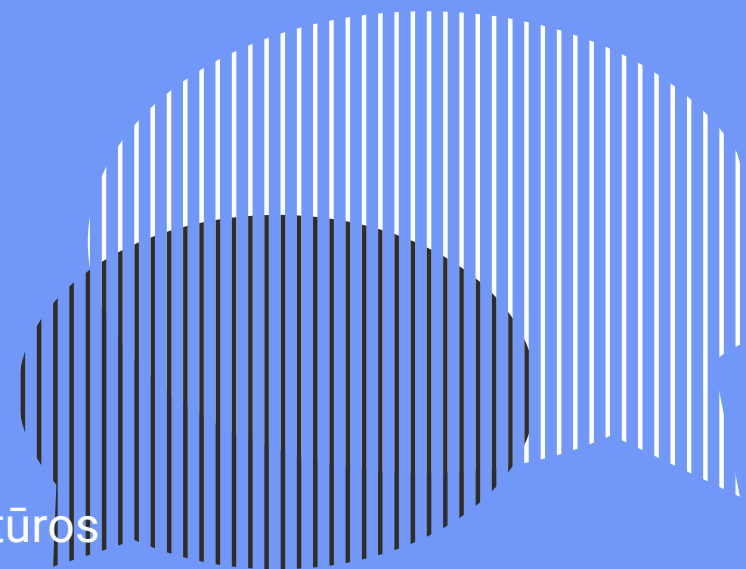
KARTU ESAME STIPRŪS 2025

**Nacionalinė
švietimo
agentūra**

Pirmos konferencijos dienos diskusijų apibendrinimas

Kristina Cibulskytė

Nacionalinės švietimo agentūros
Kokybės vertinimo departamento
Vertinimo organizavimo skyriaus vedėja

Grupė Nr. 1: Socialinių paslaugų veiksmingumas

Kaip užtikrinti, kad socialinės paslaugos vaikui ir jo šeimai nebūtų tik formali pagalba, bet realiai keistų gyvenimo situaciją?

● Taip yra dabar

- Dažnai taikomas tik pokalbis – stokojama veiksmingų metodų
- Atvejo vadyba užsitęsia, vaikai lieka „pamiršti“
- Trūksta psichosocialinės reabilitacijos ir pagalbos krizėje
- Paslaugos teikiamos netinkamu laiku
- Šeimos nemotyvuotos bendradarbiauti
- Darbuotojai patiria perdegimą

● Turėtų būti

- Įvairesni darbo metodai, aiškūs terminai
- Savalaikė, profesionali pagalba krizės metu
- Psichohigienos priežiūra, supervizijos
- Valstybinis, ne projektinis finansavimas
- Stiprinami tėvų gebėjimai ir motyvacija

● Pokyčių link

- Kelti specialistų kvalifikaciją
- Stebėti paslaugų kokybę ir diferencijuoti jas
- Kurti regioninius paslaugų tinklus
- Tobulinti prevencinių paslaugų teisės aktus
- Sukurti motyvavimo mechanizmus šeimoms

Socialinės paslaugos šiandien dažnai virsta formalumu – pokalbiai vyksta, dokumentai pildomi, bet šeimos situacija nesikeičia. Reikalinga sisteminga transformacija: nuo reakcijos prie prevencijos, nuo procedūrų prie realaus žmogaus poreikių supratimo ir ilgalaikio palaikymo.

Grupė Nr. 2: Švietimo pagalbos sistema

Ar mūsų švietimo pagalbos sistema labiau padeda vaikui prisitaikyti prie mokyklos, ar mokyklai – prie vaiko?

Dabartinė realybė

- Įtrauktis dažnai lieka tik deklaracija.
- Praktikoje stokojama pasirengimo ir išteklių – mokytojai nepakankamai parengti, klasės per didelės, trūksta erdvių vaikų nuraminimui.
- Pedagogai perdegę, vyrauja neigiamas požiūris į įtrauktį.
- Dokumentacijos perteklius – pagalbos procesai biurokratizuoti, o tai atima laiką nuo darbo su vaikais.
- Tėvų bendradarbiavimas ribotas, dalis jų vengia atsakomybės.

Pokyčių link

- Mokiniai turėtų būti ugdomi mažesnėse klasėse su individualiu dėmesiu.
- Mokyklos – palaikančios bendruomenės, mažinančios dokumentų naštą.
- Mokytojams suteikiamos realios galimybės kelti kvalifikaciją, mokytis empatijos ir emocinės kompetencijos.
- Stiprinti mokytojų emocines socialines kompetencijas, padėti įveikti stresą.
- Tėvai įtraukiami į mokyklos veiklą, skatinamas pasitikėjimas ir dialogas.
- Mokinio padėjėjai – apmokyti ir keliantys kompetencijas, svarstyti darbo užmokesčio klausimas ir pareigybės aprašo peržiūrėjimas.
- Viešinti socialinių ir švietimo paslaugų sistemą.

Grupė Nr. 3: Psichikos sveikata ir priklausomybės

Kaip atpažinti ir reaguoti į vaiko psichikos sveikatos bei priklausomybių rizikas dar ankstyvoje stadijoje?

Grupė Nr. 4: Elgesio ir emocijų sutrikimai

Kaip atpažinti ir reaguoti į vaikų, turinčių elgesio ir (ar) emocijų sutrikimų, poreikius mokykloje?

Dabartinė situacija

- Stigmatizacija ir išankstinės nuostatos
- Privačios paslaugos ne visiems prieinamos
- Specialistai neparengti
- Aplinka nepritaikyta
- Ilgos eilės pagalbai

Tikslinė būsena

- Vertinimas be išankstinių nuostatų
- Paslaugos prieinamos visiems
- Nuolatinis kvalifikacijos kėlimas
- Saugi, struktūruota aplinka
- Adaptacinis laikotarpis

Pokyčių link

- Keisti požiūrį nuo stigos prie empatijos
- Stiprinti bendradarbiavimą
- Investuoti į specialistų rengimą
- Sutrumpinti laukimo laikus
- Suteikti emocinį palaikymą

Bendra visų grupių išvada: Nors temos skyrėsi, visų grupių išsakytos mintys jungiasi į vieną bendrą žinutę – pagalba vaikui turi būti ankstyva, koordinuota, žmogiška ir paremta partneryste.

Pagalbos vaikui ir šeimai sistemos transformacija

Nuo fragmentuotos pagalbos link koordinuotos, ankstyvos ir efektyvios paramos sistemos

KAIP YRA DABAR

Formali ir pavėluota pagalba

- Pagalba vaikui ir šeimai dažnai formali, fragmentuota ir pavėluota.
- Daugeliu atvejų pagalbos procesai užsitęsia, nėra aiškių terminų ar vertinimo kriterijų. Atvejo vadyba tampa ilga, neefektyvi, o pagalbos rezultatai sunkiai apčiuopiami.

Paslaugų prieinamumo problemos

- Paslaugos netinkamai suplanuotos ar neprieinamos.
- Paslaugos teikiamos netinkamu metu, trūksta tęstinumo, o regionuose – specialistų ir prieinamumo. Atsiranda vis daugiau privačių paslaugų, tačiau jos ne visoms šeimoms prieinamos finansiškai. Nepakankama informacijos sklaida apie institucijas, kurios teikia pagalbą.

Specialistų iššūkiai

- Specialistų perdegimas ir kvalifikacijos netolygumas.
- Mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, socialiniai darbuotojai ir psichologai dirba dideliu krūviu, patiria emocinį nuovargį, trūksta supervizijų. Mokinio padėjėjai dažnai neparengti tinkamai, o kvalifikacijos kėlimo sistema fragmentiška.

Stigmatizacija ir etiketės

- Stigmatizacija ir išankstinės nuostatos.
- Vaikams dažnai priskiriamos etiketės dar prieš diagnozę, susiformuoja neigiamas požiūris iš mokyklos, tėvų ar visuomenės. Mokyklos neretai mato elgesio sunkumus kaip „auklėjimo problemą“, o ne ugdymo(si) iššūkį.

Tėvų įsitraukimo trūkumas

- Tėvų įsitraukimo ir bendradarbiavimo trūkumas.
- Kai kurie tėvai vengia pripažinti vaiko sunkumus, slepia problemas, stokoja atvirumo ir pasitikėjimo institucijomis.

Fragmentiškas bendradarbiavimas

- Tarpinstitucinis bendradarbiavimas fragmentiškas.
- Institucijos veikia atskirai – švietimas, socialinės paslaugos, sveikata ir teisėsauga ne visada koordinuoja veiksmus. Trūksta aiškių nukreipimo algoritmų, sprendimų priėmimo mechanizmų ir informacijos dalijimosi.

- ❑ **Mokyklų aplinka ne visada pritaikyta vaikų poreikiams.** Sensoriniai kambariai nebūtini, bet trūksta lankstumo, saugumo ir emocinio palaikymo. Tėvai ir mokykla dažnai nesuteikia ir neįvertina adaptacinio laikotarpio vaikui, o tai skatina ir kitų tėvų nepasitikėjimą mokykla.

● KAIP TURĖTŲ BŪTI

● Ankstyva ir koordinuota pagalba

Pagalba vaikui turi būti ankstyva, savalaikė ir koordinuota. Veiksmus reikia pradėti pastebėjus pirmuosius sunkumus, o ne laukiant diagnozės. Pagalbos procesas turi būti aiškiai struktūruotas, su terminais, atsakomybėmis ir vertinimo kriterijais.

● Etiškas vertinimas

Vaikas turi būti vertinamas etiškai, be etikečių, o pagalba – orientuota į jo stiprybes. Ugdymo(si) aplinka turi skatinti pasitikėjimą ir emocinį saugumą. Elgesio ir emocijų sunkumai – tai ugdymo(si) sunkumas, o ne problema.

● Mokykla - kaip pagalbos centras

Mokyklos – pirmasis pagalbos centras. Mokytojai ir švietimo pagalbos specialistai turi gebėti laiku atpažinti rizikos signalus, teikti pirminę pagalbą ir inicijuoti bendradarbiavimą su kitomis institucijomis. Reikalingas aiškus veiksmų algoritmas tarp mokyklos, PPT, sveikatos ir socialinių tarnybų.

● Tėvai - kaip partneriai

Tėvai – aktyvūs partneriai, o ne pasyvūs stebėtojai. Reikalingas atvirumas, bendradarbiavimas ir gebėjimas priimti pagalbą. Tėvų švietimas turi būti prieinamas, sistemingas ir nukreiptas į jų gebėjimą palaikyti vaiką.

● Nuolatinis tobulėjimas

Mokytojai ir švietimo pagalbos specialistai nuolat kelia kvalifikaciją. Reikia praktinių mokymų, aiškių kompetencijų aprašų, tinkamos darbo krūvio ir emocinės paramos sistemos, ypatingai mokinio padėjėjams.

● Saugi aplinka

Mokyklų aplinka turi būti saugi, lanksti ir palaikanti. Mažesnės klasės (vaikų skaičiaus mažinimas), aiškesnės taisyklės, pritaikyta erdvė ir struktūra padeda valdyti elgesio sunkumus. Adaptacinis laikotarpis – privalomas kiekvienam vaikui.

● Universali prieiga

Pagalbos sistema – pasiekiamą visiems. Paslaugos turi būti prieinamos regionuose, nepriklausomai nuo šeimos finansinės padėties. Reikia užtikrinto finansavimo ir tarpžinybinės atsakomybės už pagalbos kokybę.

POKYČIŲ LINK...

Švietimas ir kultūros kaita

Šviesti visuomenę ir švietimo bendruomenę apie stigmatos žalą, formuoti priėmimo, empatijos ir įtraukties kultūrą.

Specialistų rengimas

Investuoti į specialistų rengimą ir nuolatinį kvalifikacijos kėlimą – ypač socialinių pedagogų, psichologų, mokinio padėjėjų.

Koordinuota sistema

Kurti koordinuotą pagalbos sistemą su aiškiais veiksmų algoritmais, trumpesniais laukimo laikais ir tvariu finansavimu.

Partnerystė

Stiprinti tėvų ir mokytojų partnerystę, skatinti bendrą atsakomybę už vaiko gerovę.

Bendruomeniniai modeliai

Diegti mažesnes klases ir bendruomeninius ugdymo modelius, kurie leidžia individualizuoti mokymąsi ir stiprinti santykius.

Specialistų gerovė

Įvesti supervizijas, lankstų darbo grafiką, emocinės gerovės priemones specialistams.

Teisės aktų tobulinimas

Tobulinti teisės aktus – aiškiai apibrėžti prevencinių ir psichosocialinių paslaugų teikimo procesus.

Informaciniai įrankiai

Kurti informacinius įrankius ir priemones: trumpus filmukus, gairių aprašus, gerosios praktikos pavyzdžius.

Tarpžinybinis bendradarbiavimas

Plėtoti tarpžinybinį bendradarbiavimą – reguliarius atvejų aptarimus, konsultacijas, bendrus mokymus.

Požiūrio transformacija

Keisti požiūrį: nuo formalumo prie žmogiškumo, nuo kontrolės prie palaikymo, nuo kaltinimo prie bendrų sprendimų paieškos.

Apibendrinimas

Visos grupės sutaria, kad svarbiausia – **požiūrio kaita**. Pagalba vaikui turi būti **veiksmas, o ne formalumas**, grįstas **partneryste tarp institucijų, tėvų ir mokyklos**.

Tik tada pagalbos sistema taps realiai veiksminga ir keičianti vaiko gyvenimą.

KARTU ESAME STIPRŪS 2025

Nacionalinė
švietimo
agentūra

KARTU ESAME STIPRŪS – NES MUMS RŪPI.

KARTU ESAME STIPRŪS – KURDAMI PAGALBĄ, KURI KEIČIA GYVENIMUS.

KARTU ESAME STIPRŪS – AUGDAMI, MOKYDAMIESI, KEISDAMIESI.

KARTU ESAME STIPRŪS – NES IR MAŽIAUSIAS ŽINGSNIS VEDA Į POKYTĮ.

KARTU ESAME STIPRŪS – KAI VEIKIAME IŠ ŠIRDIES, NE IŠ FORMALUMO.

KARTU ESAME STIPRŪS – NES VIENYBĖ IR BENDRAS POŽIŪRIS GIMDO POKYČIUS.

KARTU ESAME STIPRŪS – POKYTIS PRASIEDA NUO KIEKVIENO IŠ MŪSŲ.

